

שבת. נהי שלפי פשטות לשון השו"ע (בס"ה) מוכח דמהני אף בליל שבת, וכן במג"א (סוס"י רע"ד) מבואר דמי שיש לו אונס קצת שאינו יכול לאכול סעודת הלילה יקדש וישתה ב' כוסות יין, וא"כ כל שכן פת הבא בכיסנין.

אבל נלענ"ד שיש מקום בראש להחמיר, ובפרט בכוס יין, והוא לצאת שיטת הסוברים דלא חשיב קידוש במקום סעודה אלא בסעודה גמורה של פת ולא מהני מיני תרגימא, כמוכא בתוס' פסחים (דף קא. ד"ה טעמיו) וברא"ש שם, וכ"מ מתר"י (פ"ז דמס' ברכות) וציין עליו בהגהות רע"א (ופלא קצת שהמ"ב סקכ"ה מביא רק מש"כ הרע"א לגבי יין) וכ"ה שיטת הגר"א מובא בבה"ל (ס"ה ד"ה כתבו), ועפמ"ג (סי' רע"א א"א סק"ג) דלכתחלה טוב שיהיה סעודת פת, ועעשו"ת גנת וורדים (ג-יד) המובא ג"כ בשע"ת, נמצא דלשיטה זו לא יצא עדיין מצות קידוש (ולאו שפיר דמי לאכול אצל קידוש), וכ"כ בס' תורת שבת (סי' רע"ד) שחייב קידוש במקום סעודה יליפין מקרא וקראת לשבת עונג במקום עונג שם תהא קריאה, על כן בעינן "סעודה של עונג" בשעת קידוש [ומה שכתבו הפוסקים שיוצא ענין קידוש במקום סעודה באכילת כזית פת זה דוקא באי אפשר בענין אחר, כל שכן דלדידיה לא סגי לכתחלה בפה"ב], ומצאתי כדבריו בתוס' רי"ד (פסחים דף ק"א) שכתב שם שאין לקדש על מנת לאכול ריפתא פורתא, שאין לקדש רק במקום סעודה חשובה דבעינן וקראת לשבת עונג עיי"ב, אבל מסתימת שאר כל הפוסקים בכמה מקומות לא משמע כן], וכן העלה בשו"ת בנין עולם (סי' ח') שאין יוצאין מצות "קידוש במקום סעודה" אלא בסעודה שיוצאין בו מצות סעודת שבת דהיינו פת, אבל לא בפת הבא בכיסנין, ואף שיוכל לקדש אדעתא דלאכול פת הבא בכיסנין, אבל מ"מ אינו יוצא בזה מצות קידוש במקום סעודה (דלא כהמג"א) עיי"ש, ובס' ערוה"ש (סוס"י) סיים

דיותר טוב לאכול מיד סעודת שבת בשלימות דהוה עיקר קידוש במקום סעודה.

ובנוגע מי שיש לו אורח והאורח אינו מקפיד מלקדש בין שעה שש לשביעי אי שפיר דמי ליתן לו בלילה לקדש ושיאכל כזית פה"ב אחר שיקדש, ועיקר הסעודה יעשה עם הבעה"ב שמדקדק לקדש רק אחר שעה ז', ונראה דשפיר דמי שהרי יש איסור להיות שבת במעונה, ועוד דזה ג"כ כאי אפשר בענין אחר.

ומצאתי באמת בשו"ת עין יצחק (סוס"י י"ב) להתחמיר בקידוש של לילה שלא לסמוך על יין ומיני תרגימא, מיהו במג"א (סוס"י רע"ד) מבואר בפשטות דמהני אף בקידוש של לילה, והגם דלהלכה עיקר כהמג"א אבל מן הראוי להתחמיר בקידוש של ליל שבת (שבעיקרו הוא מן התורה) לחוש לשיטת המחמירים הנ"ל [וראיתי שהחזו"א ז"ל נהג לעשות קידוש בליל שמח"ת קודם ההקפות על סמך אכילת פה"ב, ואולי דליל שמח"ת שאני דלהרבה פוסקים קידוש ביו"ט אלא מדרבנן].

*

ובנוגע לסמוך על שתיית כוס יין דע דבכלל לא ברירא דמהני אף יין גמור להחשב קידוש במקום סעודה (כמו פה"ב) דהגם דהמתכר בשו"ע הושווה יין כמו פה"ב אבל מבואר בדרישה (סי' רס"ט) דזה דוקא לשיטת הרמב"ם ודעימיה דכל הז' מינים טעונים ברכה לאתריהם במקומם (על כן הוי קביעת) אבל לשיטת הרא"ש דדוקא ה' מיני דגן טעונים ברכה לאתריהם במקומם לדידיה באמת לא מהני יין להחשב במקום סעודה, והובא ג"כ להלכה בחי' רע"א (ועיי"ש שהביא סייעתא להנחה זה) וכ"ה בס' אבן העזר, ובגוף הלכתא דא ע' בשו"ע (סי' קע"ח ס"ה) שהמתכר הביא ב' דיעות אם כל הז'